

Kooriliikumise arengukava 2015-2020

Sisukord

1. Sissejuhatus	3
2. Kooriliikumise missioon ja visioon	4
3. Kooriliikumine ja arengukava eesmärgid	6
4. Seosed teiste arengukavadega ja kaasamine	7
5. Kooriliikumise olukorra analüüs	8
5.1. Suuremad saavutused	
5.2. Peamised probleemid	
5.3. Peamised võimalused	
6. Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad	11
6.1. Koorid ja lauljad/pillimängijad	
6.2. Dirigendid	
6.3. Muusikaharidus	
6.4. Autorid	
6.5. Kooriühing	
6.6. Laulupidu (ELTSA)	
6.7. Ühiskond	
7. Maksumuse prognoos	16
8. Juhtimisstruktuuri kirjeldus	17

1. Sissejuhatus

Kooriliikumine vajab kehtivat arengukava kui perioodiliselt uuendatavat teadmist iseenda ja oma soovide kohta, mis võimaldab määratleda ennast ja suhelda teistega.

Kooriliikumise arengukava koostamine perioodiks 2013-2020 võimaldab ühendada kooriliikumise osalejate tänaseid visioone ja kogemusi, luua uusi teadmisi ja seoseid, suurendada kooriliikumise osalejate sisemist kindlust, toetada Eesti Kooriühingu kavakindlat tegutsemist, s.h. eesmärkide seadmist, prioritseerimist ja tegutsemisviisi valikut järgmisel arengukava perioodil.

2. Kooriliikumise missioon ja visioon

Missioon

Loome võimalusi kõigile ühiskonnaliikmetele ühiseks tegutsemiseks rahvusliku enesetunnetuse arendamise ja muusika kaudu.

- Rahvuse säilitamine omakultuuri järjepidevuse kaudu
- Eesti keele säilimine identiteedi alusena
- Side inimeste, põlvkondade ja aegade vahel
- Omapära ja ainulaadsuse märkamine, eristumine
- Pidude kunstiline väärtuse hoidmine
- Eneseteostuse ja loovuse arendamine
- Eneseväärikuse ja kindlustunde arendamine, teiste kultuuride mõistmine
- Kuulumine samade huvidega emotsionaalselt seotud inimeste gruppi
- Aatelise tegevuse viis

Visioon

Koorilaul ja orkestrimuusika ning laulupeod on eesti identiteedi kindel osa.

Koorilaulu ja orkestrimuusikaga tegelemine on ühiskonnas tunnustatud ja soositud.

Koori – ja puhkpillimuusika valdkond ning juhtide eriala on ühiskonnas tunnustatud, hinnatud ja vääriliselt tasustatud.

Muusikaõpetus ja koorilaul on koolides läbivad õppeained.

Kõigis koolides on koorid ja orkestrid, töötavad muusika süvaõppega klassid ja koolid.

Lastemuusikakoolides õpetetakse koorilaulu iseseisva erialana.

Parimad noored muusikud osalevad kõrgetasemelistes vabariiklikes kollektiivides.

Koori – ja orkestrijuhude riiklik ettevalmistus ja süsteemne täienduskoolitus.

Muusikaline enesetäiendamine, kooride ja orkestrite, koori- ja orkestrijuhude atesteerimine on regulaarne.

Kooridel ja orkestritel on stabiilne organisatsiooniline ja majanduslik baas.

Nootide hinnapoliitika on harrastajasõbralik, info noodikogude kohta on kättesaadav internetis.

Eesti heliloojad on motiveeritud ja kirjutavad muusikat kõigis raskusastmes.

Tegutsevad professionaalne meeskoor, segakoor, kammerkoor ja professionaalsed puhkpilliorkestrid, mis esitavad suurvorme, annavad kontserte, osalevad projektides, salvestavad muusikat.

Muusikaelu oluline väljund on koori- ja puhkpillimuusika kontserdid, festivalid ja konkursid, millel on kindel koht raadio- ja teleprogrammides.

Meedia kajastab koorimuusika ja orkestrimuusika sündmusi ning avaldab kontserdikriitikat, kõik väärtuslik jäädvustatakse.

Kohalikud koorid ja orkestrid mängivad olulist rolli oma kogukonna kultuurielus.

Töötavad **regionaalsed mentorid**, kes juhatavad oma piirkonnas koore ning vastutavad sealse muusikatöö arengu eest.

Paikkondliku muusikaelu koordineerimiseks toimib tihe koostöö maakondade rahvakultuurispetsialistidega.

3. Kooriliikumine ja arengukava eesmärgid

Kooriliikumine on Eestis juba kolmandat sajandit kestev rahvuslik traditsioon, kus vaba tahte alusel koondunud aktiivsed ühiskonnaliikmed moodustavad oma harrastustega tegelemiseks koore ja orkestreid, harjutavad ühistegevust ja näitavad üheskoos oma saavutusi.

Osalejad kooriliikumises on koorid ja orkestrid koos lauljate ja pillimängijatega, dirigendid, autorid ja muusikaõpetajad, Eesti Kooriühing ja Eesti Laulu- ja Tantsupeo sihtasutus, vaataja ja toetajana pea kogu ühiskond.

Kooriühing on koori- ja puhkpillimuusika harrastajate ja professionaalide vabatahtlike ühenduste (seltside, liitude ja seksioonide) ning üksikisikute liit (keskliit).

Kooriühingu eesmärgiks on ühendada lauljaid, pillimängijaid, dirigente ja heliloojaid eesti koori- ja puhkpillimuusika edendamiseks ja rahvusliku ühistunde kasvatamiseks, rahvusvaheliste suhete laiendamiseks ning süvendamiseks.

Alaliit (selts, liit, ühing, seksioon) on lauljate ja pillimängijate ning dirigentide vabatahtlik ühendus oma valdkonna edendamiseks, rahvusliku ühtsustunde ja seltskondliku tegevuse arendamiseks.

Kooriliikumise **arengukava eesmärgiks** on ühendada oma liikmeid ühise tuleviku kujundamisel, koondada parimad ideed ja mõtted, strateegilised eesmärgid ja ressursid valdkonna hüvanguks.

Arengukava on kavandatud aastateks 2015 kuni 2020, mis võimaldab selle seostada Kultuuriministeeriumi väljatöötatava kultuuripoliitika alustega 2012-2020 ja Eesti Kooriühingu varasema planeerimiskogemusega.

4. Seosed teiste arengukavadega ja kaasamine

Kooriliikumise arengukava on valdkondlik arengukava Kultuuriministeeriumi määratletud rahvakultuuri valdkondade seas, olles samal ajal sisendiks ministeeriumi ja ELT SA arengukavale.

Arengukavas eesmärgid peavad kajastuma parimal viisil asjasse puutuvate ministeeriumite ja partnerite arengukavades ning tegevuskavades, seeläbi ka eelarves.

Arengukava vaade hõlmab horisontaalselt mitut valdkonda, kõige enam rahvatantsu ja muusikat läbi laulu- ja tantsupeo protsessi, aga ka hariduse ja kultuuri ning mitmeid teisi valdkondi ühiskonnas.

Kooriliikumise valdkondlik arengukava ei ole otseselt riigieelarve koostamise aluseks, kuid selle alusel esitab Kooriühing koostöös partneritega põhjendatud ettepanekuid riigivalitsemisasutustele ja partneritele tegevuste kavandamiseks ja rahastamiseks.

Kooriliikumise arengukava koostamise protsessi on eri etappidel kaasatud Eesti Kooriühingu liikmesorganisatsioonid ja juhtorganid, Eesti Rahvatantsu- ja Rahvamuusika Selts, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, Kultuuriministeerium, Haridus- ja Teadusministeerium, kohalike omavalitsuste esindajad ja muud asjast huvitatud isikud.

Kaasamise viisid on ajurünnak, ühisarutelu, intervjuud, vahetulemuste ja seisukohtade tutvustamised, lõpptulemuse tutvustamine.

Peale arengukava vastuvõtmist täpsustatakse jätkutoimingute käigus osalejate rollid ja sellest tulenevad ülesanded.

5. Kooriliikumise olukorra analüüs

5.1. Suuremad saavutused (eelmise perioodi arengukava regulaarse analüüsi alusel)

- **Nähtavuse parandamine, väärtushinnangute kujundamine**

Tunnustamis- ja motivatsioonisüsteemide väljatöötamine (aastakontsert, preemiad, meened jms)

Kodulehe ja infosüsteemide ning infovõrgustike edasiarendamine

Uudisloomingu järjekindel tellimine eesti autoritelt

Koostöö Eesti kultuuriorganisatsioonidega (EAÜ, EMAK, EMN, EMIK, RAKK, rahvakultuuri keskseltsid jt)

Rahvusvahelise koostöö edendamine (CFN, IFCM, Euroopa Kooriühing, Europa Cantat, Maailma Noortekoor jt)

KÜ 30 juubeliaasta programm

- **Osalejate teadmiste, oskuste ja kogemuste arendamine**

Kutsekvalifikatsioonisüsteemi edasiarendamine dirigentidele ja muusikaõpetajatele

Muusikaõpetuse riiklik õppekava väljatöötamine

Täiendkoolituse ja õppereiside traditsioon

Vigala suveseminar jätkumine ja populaarsus

Mentorprogrammi toimimine ja pikaajaline positiivne mõju

- **Organisatsioonilise keskkonna loomine ja arendamine**

Kooriühingu organisatsiooniline (EPÜ ja EKJL) ja ruumiline areng (Roosikrantsi kontor)

Kooriühingu järjekindel tegutsemine arengukavast lähtuva tegevuskava alusel

Eesmärgistatud rahastamissüsteemi väljaarendamine seltsidele

Tegevustoetuse programmide väljaarendamine kooridele ja dirigentidele

- **Väljundite toetamine**

Tegutsemine laulupeoprotsessi kunstilise sisu arendajana

Laste ja noorte konkurssfestivalide korraldamine

Kooride kategoriseerimine
 Vabariiklikud kollektiivide tegutsemise korraldamine
 Kooriühingu kontserdisarjade korraldamine
 Koorifestival Tallinn ja teiste rahvusvaheliste kooriürituste korraldamine

5.2. Peamised probleemid

Koorid

- 1950.-ndatel tekkinud koorid hakkavad väetiks muutuma, suuri kvaliteetseid koore enam pole
- Rahvusvahelise konkurentsivõimega kooride arv on väike
- Väga kõrgel tasemel on noorte- ja lastekoorid, nõrgem on täiskasvanute kooride osa, kes on saanud II ja III järgu diplomeid.

Dirigendid

- Kvalifitseeritud dirigente pole palju, maakonnas töötab neid vähe
- Eesmärk, et professionaalne koorijuht saaks väärilist palka, on toppama jäänud.

Ühiskond

- Koorilaul kui harrastustegevus on kõrgelt hinnatud, avalik huvi on kõrge – aga teisalt ongi koorilaul muutunud rohkem harrastuseks.

Kooriühing

- Peaksime analüüsima, kuidas meie algatet projektid on koorimaastikku mõjutanud
- Peaksime rääkima reaalvisioonist 2010-2020, mis annaks võimaluse sõnastada meie ees olevaid ülesandeid konkreetsemalt ja realistlikumalt.

Looming

- Uudisloomingu puudus mitmes valdkonnas

5.3. Peamised võimalused

- Valdonna tippude märkamine ja toetamine
- Tippsündmuste mitmekesistamine ja edasiarendamine
- Kooriliikumise kõrge profiili uuendamine ja hoidmine ühiskonnas
- Ühiskonna ja partnerite mõjutamine kooriliikumise arengukavast lähtudes
- Toetusprogrammide edasiarendamine
- Programmide ja tegevuste rahastajate ringi laiendamine

- Üldise muusikahariduse tulemuslikkuse ja noodilugemisoskuse edendamine
- Muusikaõpetajate ja dirigentide järelkasvu ja motivatsiooni kasvatamine
- Kooriühingu kavakindel tegutsemine arengukavast lähtuva tegevusplaani alusel.

6. Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad

6.1. Koorid ja lauljad/pillimängijad

E 1. Koorimaastik on mitmekesine, kestlik (=jätkusuutlik) ja atraktiivne

T 1.1. Tegevustoetuste programmi jätkamine ja väljundite programmi edasiarendamine kvaliteedipõhisena.

Eesmärgiks on toetada laulu- ja tantsupeo protsessis osalevaid aktiivseid koore, laste ja noortekooride väljundeid, kooride arvu kasvu, taseme tõusu ja valdkonna paremat nähtavust ühiskonnas.

Toetuste tingimused sõnastatakse uuendatud tegevustoetuste programmis ja väljundite programmis koostöös KÜ, ELT SA ja Kultuuriministeeriumiga.

T 1.2. Tippude programmi loomine kunstiliselt parimate toetamiseks kõigis kooriliikides.

Eesmärgiks on toetada koorimuusika maine ja silmapaistvate esituste kasvu, kõrgetasemeliste kooride teket, erasektori toetuse ja valdkonna nähtavuse tõusu.

Toetuste tingimused sõnastatakse loodavas tippude programmis koostöös KÜ, ELT SA ja Kultuuriministeeriumiga.

T 1.3. Muusikalise kirjaoskuse arendamine lauljate/pillimängijate hulgas.

Eesmärgiks on aidata kaasa kooride ja orkestrite õppimiskiiruse ja muusikalise taseme tõusule.

KÜ analüüsib võimalusi koostöös alaliitude, dirigentide ja muusikaõpetajatega ning sõnastab soovitused kooridele ja orkestritele.

T 1.4. Muusikuhariduse parem seostamine kooriliikumisega.

Eesmärgiks on anda kõigile muusikuharidust omandavatele noortele võimalus omandada koorilaulu kogemus õpingute käigus.

KÜ algatab arutelud koolijuhtide ja muusikaõpetajatega ning lepib kokku toetavad tegevused.

6.2. Dirigendid

E 2. Dirigent on tunnustatud ja vääriliselt tasustatud eestvedaja

T 2.1. Parimate eeldustega muusikute suunamine dirigentideks ja õppekvaliteedi tõstmine.

Eesmärgiks on aidata kaasa dirigendi õppe ja töö mainekuse kasvule ühiskonnas.

KÜ (EKL) algatab arutelud dirigentide, koolijuhtide, Muusikanõukogu ja ministeeriumitega ning lepib kokku konkreetsed tegevused.

T 2.2. Dirigentide täiendõppe- ja arenguvõimaluste parandamine.

Eesmärgiks on toetada dirigentide järjekindlat arengut ja valdkonna taseme tõusu.

KÜ (EKL) analüüsib olukorda ning teeb ettepanekud ja soovitused oma liikmetele, koolidele ja ministeeriumitele.

T 2.3. Dirigentide kvalifikatsiooni- ja palgasüsteemi edasiarendamine.

Eesmärgiks on olukord, kus kõigil tegutsevatel dirigentidel on omandatud kutsekvalifikatsioon ja selle tasemele vastav palk.

KÜ (EKL) analüüsib olukorda ning teeb ettepanekud ja soovitused oma liikmetele.

T 2.4. Dirigendi stipendiumi jätkamine tegevustoetuse programmi osana.

Eesmärgiks on toetada ja suunata laulupeo protsessis osalevate dirigentide arengut ning enesetäiendamist.

Toetuste tingimused sõnastatakse uuendatud tegevustoetuste programmis ja väljundite programmis koostöös KÜ, ELT SA ja Kultuuriministeeriumiga.

6.3. Muusikaharidus

E 3. Igale õpilane saab koolist muusikalise kirjaoskuse ja laulmiskogemuse

T 3.1. Parimate muusikaõpetajate märkamine ja tunnustamine lasteaias ja koolis.

Eesmärgiks on muusikaõpetaja tunnustamine ja motiveerimine tema tegevuses laulu- ja tantsupeo protsessi olulise osalejana.

T 3.2. Muusikalise kirjaoskuse arendamine koolis õppetöö atraktiivse osana.

Eesmärgiks on suurendada aktiivsete ühiskonnaliikmete arvu, kel on eeldused ja võimalused suhestuda muusika ja koorimuusikaga kuulaja või laulja/pillimängijana.

T 3.3. Koorilaulu võimaluste toomine iga õpilaseni eelistatud musitseerimisviisina.

Eesmärgiks on suurendada kultuuriteadlike ühiskonnaliikmete arvu.

6.4. Autorid

E 4. Kooriliikumine on autoreid inspireeriv ja toetav loomekeskkond

T 4.1. Eesti autorite uudisloomingu järjekindel tellimine ja esitamine.

Eesmärgiks on koori- ja orkestrimuusika repertuaari värskendamine ja täiendamine, hoidmaks kooriliikumist nähtava, atraktiivsena ja kestlikuna. KÜ koostöös autorite, kooride ja Kultuurkapitaliga.

T 4.2. Autorite ja kooriringkondade suhtluse edendamine.

Eesmärgiks on inspireerida ja julgustada autoreid uudisloomingu kirjutamisel ning soodustada uudisloomingu kasutamist kooriliikumise osalejate hulgas. KÜ koostöös dirigentide ja Heliloojate Liiduga.

T 4.3. Autoriõiguste info ja heade tavade levitamine.

Eesmärgiks on soodustada koorimuusika loomeprotsessi ja loomingu levitamist. KÜ koostöös Eesti Autorite Ühinguga.

6.5. Kooriühing

E 5. Kooriühing on kooriliikumise mõjukas eestvedaja ja tunnustatud korraldaja ning rahvusvaheliselt hinnatud partner.

T 5.1. Tegutsemine arengukavast lähtuva tegevusplaani alusel.

T 5.2. Kooriliikumise ja programmide mõju uurimine ja analüüs.

Eesmärgiks on strateegiliste eesmärkide täpsustamine ja toimivate programmide täiendamine.

T 5.3. Kooriliikumises osalejate rollide ja tegutsemisviiside täpsustamine

Eesmärgiks on kooriliikumise osalejate kooskõlaline tegutsemine ning KÜ tegevuse vastavus oma sihtgruppide ootustele ja vajadustele.

T 5.4. Suhete arendamine riigi ja partneritega (KuM, HTM, SiM, kohalikud omavalitsused jt).

Eesmärgiks on, et kooriliikumine ja laulupidu oleksid riigi poolt tunnustatud ja vääriliselt toetatud.

T 5.5. Suhete arendamine alaliitude ja loomeliitudega.

Eesmärgiks on säilitada tasakaal liitude omanäolisuse ja kooriliikumise ühishuvide vahel.

T 5.6. Rahvusvaheliste suhete arendamine.

Eesmärgiks on kooriliikumise esitlemine Eesti rahvusliku kultuurprotsessi olulise osana ja Euroopa kultuuriprotsesside mõjutamine.

T 5.7. Tippsündmuste korraldamine ja parimate avalik tunnustamine.

Eesmärgiks on kooriliikumise mõju kinnistamine ja taasloomine ühiskonnas, parimate motiveerimine, parimate praktikate tunnustamine ja valdkonna nähtavuse tõus.

6.6. Laulupidu (ELTSA)

E 6. Laulupidu on ühiskonda emotsionaalselt kõnetav ja ühendav nähtus, mille sisu ja tähendus on ajakohane ning põhineb rahvuslikel väärtustel

T 6.1. Laulupeo visiooni ja tähenduse sõnastamine.

Eesmärgiks on ELTSA ja KÜ koostöös luua ja arendada parimat teadmist laulu- ja tantsupeo protsessist.

T 6.2. Laulu- ja tantsupeo sündimise protsessi ja kaasamise tavade kirjeldamine.

Eesmärgiks on luua kõigile osapooltele kindlust ja innustada osalejaid tegutsema peo õnnestumise nimel.

T 6.3. Laulu- ja tantsupeo juhtide rolli ja tähenduse kirjeldamine.

Eesmärgiks on luua kindlust kunstilistele juhtidele ja toetada kõrgetasemeliste pidude sündi.

T 6.4. Oluliste tekstide kogu koostamine laulupeo kohta.

Eesmärgiks on laulu- ja tantsupeo protsessi kirjeldava publitsistika, arvamuste, uuringute ja muude allikate koondamine terviklikuks pidevalt arenevaks teabekoguks.

T 6.5. Laulu- ja tantsupeo majanduslike, kultuuriliste ja sotsiaalsete mõjude uuringute käivitamine.

Eesmärgiks on liikuda parema ajalootunnetuse suunas ja saada tuleviku kavandamiseks vajalikku teavet laulu- ja tantsupeo protsessi tähendusest ühiskonnas.

6.7. Ühiskond

E 7. Kooriliikumine on ühiskonnas populaarne, nähtav ja tunnustatud

T 7.1. Kooriliikumise arendamine rahvusliku kultuuriprotsessi olulise osana.

Eesmärgiks on osaleda ja mõjutada aktiivselt protsesse ühiskonnas.

T 7.2. Kooriliikumise pikaajaliste sihtide määratlemine ja seostamine riigi poliitikatega.

Eesmärgiks on osapoolte täpsustatud rollid, õigused ja kohustused kooriliikumise ning laulu- ja tantsupeo protsessis.

T 7.3. Toetada ühiskonnas majakana toimivaid (väljapaistvaid) tippkollektiive ja -muusikasündmusi.

Eesmärgiks on valdkonna nähtavuse ja atraktiivsuse tõus ühiskonnas.

T 7.4. Kooriliikumise arendamine Euroopa kultuuriprotsessi nähtava osana.

Eesmärgiks on väljastpoolt Eestit visiitkaardina nähtav ja tunnustatud kooriliikumine.

7. Maksumuse prognoos

Valdkonna arengukava rakendamise hinnanguline kogumaksumus strateegiliste eesmärkide kaupa toetub rakenduskava infole ja valmib KÜ ja alaliitude ning partnerite tegevuskavade koostamise käigus.

8. Juhtimisstruktuuri kirjeldus

Käesolev arengukava on alus Kooriühingu liikmete, juhatuse ja töötajate tegevuste iga-aastaseks läbimõtleamiseks, organisatsiooni võrgustikupõhise koostöö ja programmide arendamiseks ning selle tarvis raha taotlemiseks.

Arengukava elluviimisel lähtutakse Eesti riigi pikaajalistest sihtidest haridus- ja kultuurivaldkonnas.

Arengukava täitmise seire toimub iga kahe aasta möödudes dokumendi vastuvõtmisest.

Arengukava on kinnitatud Eesti Kooriühingu juhatuse 30. augusti 2012 otsusega nr 1 ja Eesti Kooriühingu volikogu otsusega 14. mail 2013.